

ЛІНГВІСТИЧНІ ТЕРМІНИ ВІДПОЧИНКУ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПУТІВНИКІВ ПО УКРАЇНІ

У статті розглянуто питання утворення туристичних термінів на тлі активного розвитку світового туризму, що триває до нинішнього часу. Стаття містить низку культурологічних посилань, оперування якими допомагає налагодженню розуміння між туристами. Автор статті звертає увагу на тлумачення загальноживаних туристичних термінів та їх походження.

Ключові слова: лінгвістичні терміни відпочинку, англомовні туристичні путівники, світовий туризм, туристичні терміни.

Постановка проблеми. Мовознавство (лінгвістика) – наука про мову в усій складності її прояву; природну людську мову взагалі та про всі мови світу як індивідуальних її представників.

Мовознавство – це гуманітарна наука. Вона є розділом культурології (поряд із мистецтвознавством і літературознавством) і філології (поряд із літературознавством), а також галуззю семіотики – науки про знаки.

Лінгвістика вивчає не лише існуючі (що існували або можливі в майбутньому) мови, але і людську мову взагалі. Мова не дана лінгвістові в прямому спостереженні; безпосередньо спостерігаються лише факти мови, або мовні явища, тобто мовні акти носіїв живої мови разом із їх результатами (текстами) або мовний матеріал (обмежене число письмових текстів на мертвій мові, якою вже ніхто не користується як основним засобом спілкування).

Надання визначення та функцій терміну відноситься до проблем сучасної лінгвістики. К. Я. Авербух пише, що "вже в період становлення термінологічної науки сформувались два практично взаємовиключаючі погляди на терміни: а) точка зору Д. С. Лотте і його послідовників, заснована на тому, що терміни – це особливі слова в основі будь-якої розвинутої національної мови, які вимагають впорядкованого і ціленаправленого впливу; б) погляд Г. О. Винокура, що розглядає терміни не як особливі слова, а як слова з особливою функцією, і що терміном може бути будь-яке слово, яким би простим воно не було" [1: 6-7].

Метою статті є розгляд питання туристичних термінів на тлі сучасного розвитку світового туризму.

Виклад основного матеріалу. **Термінологія** – сукупність одиниць спеціальної номінації деякої галузі діяльності, ізоморфна система її понять та обслуговуюча її комунікативні потреби.

Терміносистема – це система термінів у певній галузі, підгалузі наукового або технічного знання, що обслуговує наукову теорію або наукову концепцію.

Джерелами терміносистем слугують термінології. Але, на відміну від термінології, терміносистема формується не разом із формуванням певної науки, а відповідно до етапів формування теорії цієї науки. Проте в основі терміносистеми не обов'язково має бути наукова теорія. Іноді достатньо, щоб була лише концепція або узагальнені ідеї.

Термін – елемент термінології (терміносистеми), що являє собою сукупність всіх варіантів немовного знаку, що виражають спеціальні поняття певної галузі діяльності [1: 21].

У Л. Новікова можна побачити інші визначення: **Термінологія** – сукупність спеціальних слів (термінів) різних галузей науки і техніки, які функціонують у сфері професійного спілкування. **Термін** – це слово чи словосполучення, що є найменуванням наукового чи технічного поняття. Але термін не просто називає поняття, а визначає його: терміну властива також дефінітивна функція [2: 101-102]. В. П. Даниленко дефінує слово "термін" наступним чином: **Термін** – слово (чи словосполучення) із певною сферою вживання, що є найменуванням спеціального поняття і вимагає дефініції. Щодо термінології В. П. Даниленко наводить два поняття: 1) вузчому поняттю термінології відповідає сукупність термінів певної галузі знань (однієї науки чи наукового напрямку), що відображає відповідну сукупність понять; 2) ширшому поняттю термінології належить загальна сукупність термінів усіх сфер діяльності [3: 15].

Термін (лат. Terminus "межа, кінець") – це спеціальне слово чи словосполучення, прийняте в певній професійній сфері та вжите за певних умов. Термін являє собою словесне позначення поняття, що входить у систему понять певної галузі професійних знань. З усього вищесказаного можна зробити висновок про відсутність єдиного розуміння поняття "терміну". На думку А. В. Суперанської, це пов'язано з тим, що представники різних дисциплін вкладають в це поняття своє особливе розуміння і уявлення та визначають його по-своєму [4: 11]. Тому потрібно враховувати, що кожен термін необхідно розглядати не тільки з лінгвістичної точки зору, а також із точки зору даної галузі. Термін повинен виконувати вимоги обох цих точок зору, відповідати ідеальним умовам. Таким умовами є: однозначність,

точність, стійкість та відсутність експресивності. Все ж лінгвісти вважають, що найважливішою умовою терміна є однозначність [4: 102].

Під туризмом розуміють теорію і практику різного роду походів, сходження на гори і подорожі з метою спортивного суперництва, активного відпочинку, освіти і виховання. Для подорожей у відпустку з використанням громадського або особистого транспорту, в яких головне місце займають розмови і відпочинок, все більше підходить слово туризм. Туризм складає частину фізичної культури і спорту, оскільки він служить проявом здорового способу життя, розвитку, досконалості і збереження фізичної працездатності і усесторонньої підготовки. В туристичній діяльності в центрі уваги знаходяться різні форми планованих і організованих туристичних походів, велотуризм, подорожі на човнах і лижних походів. Крім того, туризм пов'язаний із культурними цінностями. Особливо важливе значення туризму полягає в організації дозвілля для молоді.

Різні форми туризму віддають перевагу засобам організації раціонального дозвілля, активного відпочинку і проявлення здорового способу життя для широких прошарків населення, різних за віком.

Слово *tourist* з'явилося в англійській мові на початку XIX століття й у перекладі з англійської означає: той, хто здійснює поїздку заради власного задоволення чи розширення культурного кругозору. По визначенню ООН турист – це особа, що перебуває в даній місцевості терміном більш ніж на одну ніч і менш ніж на рік.

У сучасному світі туризм виступає як надзвичайно багатий за змістом і розмаїтий за проявами соціальний феномен. Своїми функціями – світоглядною, культурно-пізнавальною, соціальною, комунікативною, інтегративною, рекреаційною – він істотно впливає на людину, її ціннісні орієнтації, процеси самопізнання і самовдосконалення.

Потяг до подорожей є нині прикметою часу. Це висуває туризм на одне з провідних місць серед найбільш масових і ефективних форм організації відпочинку, що сприяють фізичному і духовному розвитку людини.

Своїми багатогранними можливостями туризм забезпечує інтеграцію нашого поляризованого світу, завдяки безпосереднім, спонтанним і щиросердним контактам, що здійснюються між людьми, які уособлюють різні культури і способи життя, активно сприяє встановленню у світовому і регіональному суспільному просторі атмосфери добросусідства, – справедливо зазначається у Глобальному етичному кодексі туризму.

Безпосередньо впливаючи на процеси консолідації нації, він виховує толерантність, гостинність, сприяє стабільності у суспільстві, формує комунікативну культуру та народну дипломатію, поглиблює своїми засобами та можливостями знання людей та народів одне про одного, забезпечує крос-культурні зустрічі та діалоги.

В останні роки в Україні швидкими темпами розвивається сільський зелений туризм, основне завдання якого полягає у відпочинку туристів від міського шуму та метушні, ознайомленні з історико-культурними пам'ятками та місцевими звичаями і традиціями.

Проаналізувавши туристичні довідники по Україні вдалося виокремити кілька підгруп лексичних одиниць, що відносяться до туристичної сфери, але зображують різні її сторони. Звернемо увагу на групу лексичних одиниць, які означають терміни відпочинку.

Aquapark – аквапарк.

Beach – пляж.

Cabana – споруда на пляжі (чи біля басейну) типу бунгало, що стоїть окремо від основної будівлі і інколи обладнана як спальня.

City tour – турпакет з екскурсіями. Як правило, включає в себе транспорт та гіда.

Downtown – діловий центр міста.

Duty Free – магазин безподаткового продажу у міжнародних аеропортах, морських портах і т. п., де проводиться торгівля товарами вжитку по цінам, які звільнені від ПДВ та інших зборів. В деяких країнах *duty-free* розміщуються також у торговій частині міста. Продаж товарів іноземцям в таких магазинах проводиться після пред'явлення ними паспорту чи інших посвідчень.

Excursion, optional – факультативна екскурсія, екскурсія, що не включена в програму, а представляється туристам у вільний від програми час, як правило, за додаткову плату.

Fitness Centrum – фітнес центр.

Free of charge – безподатковий ввіз.

Gift shop – сувенірний магазин.

Jet doo – снігохід.

Jet ski – водяний мотоцикл.

Mystery Tour – притулок в горах (використовується в гірському туризмі).

Pool – басейн.

Pool aquamedic – лікувально-оздоровчий басейн.

Pool indoor – Басейн критий чи всередині готелю.

- Pool heated** – Басейн із підігрівом в середині готелю.
Pool paddle – Дитячий басейн.
Pool whirlpool – басейн із хвилями.
Railway cruise – залізничний круїз.
Resort – курорт.
Resort area – курортна зона.
Resort hotels – готель-курорт, готель дуже високого класу з широким спектром послуг. Номери забезпечені кавою та чаєм.
Resort of luxury – фешенебельний курорт.
Russian speaking guide – російськомовний гід.
Safari – туристична поїздка з ціллю мисливства чи знайомства з місцевою природою як правило в екзотичних країнах.
Sailing – вітрильний спорт.
Subaqua – підводне плавання з аквалангом.
Snorkeling – підводне плавання з дихальною трубкою та маскою.
Sunshade – Велика парасоля від сонця.
Surfing – серфінг.
Talasso spa – таласотерапія, лікувально-оздоровчі процедури з використанням морських водоростей та гряді.
Weekend rates – спеціальні тарифи на послуги в вихідні дні.
Yacht-club – Об'єднання шанувальників плавання на яхтах.
Висновки. Виявлено оперування лінгвістичними термінами англомовних туристичних путівників допомагає налагодженню розуміння між туристами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Авербух К. Я. Общая теория термина / К. Я. Авербух. – М. : МГОУ, 2006. – 256 с.
2. Современный русский язык / [Новиков и др.]. – М. : Наука, 1987. – С. 101–102.
3. Даниленко В. П. Русская терминология / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 15 с.
4. Суперанская А. В. Общая терминология / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1991. – 237 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Averbukh K. Ya. Obshchaya teoriya termina [General Theory of Term] / K. Ya. Averbukh. – M. : MGOU, 2006. – 256 s.
2. Sovremennyy russkiy yazyk [Modern Russian Language] / [Novikov i dr.]. – M. : Nauka, 1987. –S. 101–102.
3. Danilenko V. P. Russkaya terminologiya [Russian Terminology] / V. P. Danilenko. – M. : Nauka, 1977. – 15 s.
4. Superanskaya A. V. Obshchaya terminologiya [General Terminology] / A. V. Superanskaya. – M. Nauka, 1991. – 237 s.

Матеріал надійшов до редакції 15.01. 2014 р.

Прима В. В. Лингвистические термины отдыха англоязычных туристических путеводителей.

В статье рассмотрены вопросы образования туристических терминов на фоне активного развития мирового туризма, который продолжается до настоящего времени. Статья содержит ряд культурологических ссылок, оперирование которыми помогает налаживанию взаимопонимания между туристами. Автор статьи обращает внимание на толкование общеупотребительных туристических терминов и их происхождение.

Ключевые слова: лингвистические термины отдыха, англоязычные туристические путеводители, мировой туризм, туристические термины.

Pryma V. V. Linguistic Vacation Terms of English Travel Guide-Books in Ukraine.

The article considers questions of tourism terms formation on the background of the active world's tourism development that takes place nowadays. The article contains the range of culturological notions, the handling of which helps to nurture the understanding between tourists. The author of the article draws the attention on the interpreting of common used tourist terms and their origin.

Key words: linguistic vacation terms, English tourist guide-books, the world's tourism, tourist terms.